

nieuwsbrief

februari 2023

Oproep bestuursleden en andere vrijwilligers

Bestuursleden IVN en KNNV

We zijn blij dat we sinds vorig jaar weer veel activiteiten hebben kunnen organiseren. Ook zijn er werkgroepen én leden bijgekomen.

Om deze mooie ontwikkelingen te kunnen continueren is uitbreiding van de besturen nodig. We zijn daarom op zoek naar bestuursleden voor de volgende functies:

KNNV:

- Voorzitter
- Penningmeester/ledenadministratie
- Secretaris
- Algemene bestuursleden

IVN:

- Penningmeester/ledenadministratie (te zijner tijd)
- Algemeen bestuurslid

Als bestuurslid ben je gemiddeld een paar uur per week bezig. We vergaderen ongeveer 1x per maand. Dit is op een doordeweekse avond in het Duurzaamheidscentrum in Assen.

Als je geïnteresseerd bent, kun je na een kennismaking met het bestuur als aspirantlid een tijdje meedraaien om te kijken of het je wat lijkt en wat je zou willen doen.

Heb je vragen mail of bel met:

Henk Blouw (KNNV) Hm.blouw@gmail.com / 06-23361688

Frank Huisman (IVN) voorzitter@ivnassen.nl / 06-25167246

Redactie Nieuwsbrief

De redactie van deze Nieuwsbrief bestaat sinds kort nog maar uit één persoon. Daarom zoeken wij versterking! Ben je handig met computers en lijkt het je leuk om 6 x per jaar iets moois te maken van onze Nieuwsbrief, meld je dan bij de redactie via nieuwsbriefivn-knnv@ivnassen.nl

Heb je vragen mail met:

Theo de Grijs, theodegrijs@home.nl

Beheerder afdelingspagina IVN & KNNV websites

Om de continuïteit te borgen, zoeken wij voor beide verenigingen mensen die met een computer overweg kunnen en het leuk vinden om onze afdelingspagina's te beheren. Hierop staan onder meer onze contactgegevens, informatie over de afdelingen en kondigen wij de komende activiteiten aan. Ook doen wij er verslag van die activiteiten. Je hoeft deze teksten niet zelf te schrijven.

Voel je hier iets voor? Stuur dan een mail naar:

Paul Troost (KNNV) webmaster@knnv.assen.nl

Niels Grobben (IVN) webmaster@ivnassen.nl

Grafisch vormgever/ontwerper

Om onze promotionele activiteiten te ondersteunen zoeken we een grafisch vormgever/illustrator/ontwerper. Maar ook als je creatief bent en grafisch talent hebt, kunnen we je bijdrage goed gebruiken. Lijkt je dit leuk? Neem dan contact op met Frank Huisman

voorzitter@ivnassen.nl tel.06-25167246

Dinsdagavond 14 februari 2023 **- Lezing 'Bijen en biodiversiteit'**

We kunnen niet zonder bijen.

Op uitnodiging van natuurorganisatie IVN-KNNV Assen houdt **Gertjan Praas** een presentatie over bijen en biodiversiteit.

In een van de lezingen van IVN-KNNV Assen van vorig jaar ging het vooral over de wilde bijen. In deze lezing vertelt Gertjan Praas, vanuit zijn perspectief als hovenier en hobby-imker, over het belang van bijen. In zijn presentatie neemt hij ons verder mee in het beheer van het landschap en de groenvoorziening in de stad. Hij gaat ook in op de veranderingen daarin door de jaren heen.

Locatie: Duurzaamheidscentrum, Bosrandzaal, Bosrand 2, 9401 SL Assen

Kosten: Gratis voor leden IVN-KNNV Assen en € 5,- voor niet-leden (contant of pin)

Aanmelden: activiteiten@ivnassen.nl

Parkeren: Gratis, op parkeerplaats Stadsbroek bij de wielerbaan.

Wilt u graag komen maar bent u slecht ter been? Vermeld u dit dan bij uw aanmelding. We zorgen er dan voor dat u de lezing toch kunt bezoeken.

Dinsdagavond 7 maart 2023

- Schepping, een halve eeuw natuurontwikkeling op eigen land

Eef Arnolds, bioloog en schrijver, geeft een boeiende lezing in het Duurzaamheidscentrum in Assen.

Eef vertelt: "Schepping is een particulier natuurgebied in de buurtschap Holthe bij Beilen, grotendeels gesitueerd op voormalige landbouwgrond. Het heeft vanaf 1974 in vier fases zijn huidige omvang gekregen van 8,4 ha. Het was mijn bedoeling om een goede uitgangssituatie te scheppen voor het ontstaan van een mooi, afwisselend landschap met een hoge biodiversiteit en kansen voor bijzondere soorten. De natuur doet vervolgens het eigenlijke werk.

In mijn voordracht volg ik de ontwikkeling van landschap en natuur in Schepping aan de hand van foto's. De uitgangssituatie verschilt per deelgebied en daarom zijn ze op verschillende manieren ingericht, waaronder uitgebreide graafwerkzaamheden. Ook de verschillende vormen van beheer

komen ter sprake, zoals maaien, begrazen, bemesten, bekalken, snoeien en zagen van bomen. De effecten hiervan op de uiteenlopende levensgemeenschappen komen aan de orde.

Momenteel bestaat Schepping uit een kleinschalig mozaïek van bos, grasland, moeras en open water."

“De ontwikkeling van verschillende soorten en groepen sinds het ontstaan van Schepping is uitgebreid gedocumenteerd en laat zien dat op een klein terrein een zeer hoge diversiteit kan worden gecreëerd. In de loop der jaren zijn er 54 soorten broedvogels vastgesteld, 470 vaatplanten (deels geïntroduceerd), 30 dagvlinders, 420 nachtvlinders en 730 paddenstoelen. Tal van opmerkelijke soorten zullen de revue passeren. Daarnaast sta ik stil bij natuurbeleving in Schepping gedurende verschillende jaargetijden”.

Opgave via activiteiten@ivnassen.nl

Excursie

Op zaterdag 20 mei is er 's middags een excursie op Schepping. Gedurende dit veldbezoek zullen onder leiding van Eef Arnolds verschillende delen van Schepping bezocht worden, met aandacht voor geschiedenis, inrichting, beheer, levensgemeenschappen en bijzondere soorten. Er geldt een maximum van 20 personen.

Opgave via activiteiten@ivnassen.nl

Gegevens lezing:

Datum: Dinsdagavond 7 maart 2023
Aanvang: 19.30u (tot ca. 21.30u)
Locatie: Duurzaamheidscentrum Assen, Bosrand 2, Assen
Kosten: Gratis voor IVN en KNNV leden en €5 voor niet-leden
Inschrijven: activiteiten@ivnassen.nl
Parkeren: Gratis, op parkeerplaats Stadsbroek bij de wielerbaan. Wilt u graag komen maar bent u slecht ter been? Vermeld u dit dan even bij uw aanmelding. We zorgen er dan voor dat u de lezing toch kunt bezoeken.

Gegevens excursie:

Datum: Zaterdagmiddag 20 mei 2023
Aanvang: 14.00 uur (tot ca. 16.30u)
Adres: Holthe 21, 9411 TN Beilen
Kosten: Gratis voor IVN en KNNV leden en €5 voor niet-leden
Inschrijven: activiteiten@ivnassen.nl
Parkeren: Aan de Holthe in de berm

Dinsdag 21 maart 2023

-
- Film: “Onder het maaiveld”
Ontdek de onbekende wereld onder onze voeten

IVN / KNNV afdeling Assen organiseert op dinsdag 21 maart in samenwerking met theater De Nieuwe Kolk in Assen een speciale filmvoorstelling.

Het gaat om de 80 minuten durende nieuwe natuurfilm “Onder het maaiveld”, van de makers van de bekende productie “De Nieuwe Wildernis”.

Het betreft een publieke voorstelling, waar leden van het IVN/KNNV voor een speciale prijs van €8,50 naar binnen mogen (voor meer informatie zie onder).

Toelichting over de film:

Naast de wereld boven de grond bevolkt door planten, insecten en vogels, maar vooral door mensen, bevindt zich een tweede wereld: een ondergrondse gemeenschap van wortels, larven, wormen, schimmels, bacteriën, amoeben en geleedpotigen. Het bestaan van deze wereld zal niemand verrassen, maar dat al het leven in die microkosmos druk met elkaar communiceert is ronduit verbazingwekkend.

Er zitten meer levende wezens in één theelepel gezonde grond dan er mensen op aarde zijn. De film vertelt het verhaal en de ontwikkeling van een groepje stedelingen die op een klein stukje grond, net buiten de grote stad, aan de slag gaan met het realiseren van een droom. Werkend in de tuin vangen ze slechts een glimp op van deze verborgen wereld. Het blijft lastig om er volledig in door te dringen. Terwijl je met je handen in de grond zit kom je tot nieuwe inzichten en met de geur van verse aarde in je neus begin je te beseffen dat er onder je voeten misschien nog wel meer tuin is dan daarboven. Sterker nog: zonder dat wemelende leven onder het maaiveld zou het bovengrondse leven helemaal niet bestaan.

De trailer van de film kan hier bekeken worden: https://youtu.be/cPCG5_G0HYk

Gegevens film:

Datum:	Dinsdagavond 21 maart 2023
Aanvang:	19.30u (duur: 80 minuten)
Locatie:	Cultureel Centrum DNK, Weiersstraat 1, 9401 ET Assen
Kosten:	€ 8,50 (speciale prijs voor leden van IVN en KNNV)
Inschrijven:	Stuur een e-mail naar activiteiten@ivnassen.nl Je krijgt dan een kortingscode waarmee online kaarten gekocht kunnen via https://www.dnk.nl/agenda-tickets/?soort=films
Parkeren:	Naast cultureel centrum DNK is een parkeergarage. Er zijn liften.

Dinsdag 28 maart -Jaarvergadering IVN en KNNV

Op **dinsdag 28 maart om 19.30** uur zijn de jaarvergaderingen van IVN en KNNV in het Duurzaamheidscentrum. Na de pauze geeft **Sjaak van Iwaarden** een presentatie over 'Mollen in beeld'. Zet het vast in je agenda!

Contributie/donatie 2023 IVN afdeling Assen

Tijdens de ledenvergadering van november vorig jaar is door de aanwezige leden goedgekeurd dat de contributie van 2023 verhoogd wordt naar € 25,-. Hiermee lopen we gelijk met de landelijke vereniging.

De contributie voor donateurs en huisgenoten blijft ongewijzigd op € 14,-.

Eind februari wordt bij de leden die een machtiging hebben afgegeven de contributie/donatie van hun bankrekening afgeschreven.

Willen de leden die geen machtiging hebben afgegeven er voor

zorgdragen dat de contributie

wordt overgeschreven voor eind februari 2023.

Dit kan naar de Triodosbank IBAN NL64TRIO0390468797 t.n.v. IVN Assen. Alvast bedankt!

Wilt u het de penningmeester gemakkelijk maken? Vraag een machtigingsformulier aan via ivn-assen@hotmail.com. Na retour zenden heeft u er geen omkijken meer naar.

Geke Kooistra,
Financiële en ledenadministratie IVN

Een week in de wereld van de insecten

Datum 1 juli t/m 7 juli 2023
Plaats Stayokay in Gorssel (Gelderland)
Informatie secretaris@arc.knnv.nl o.v.v. studiereis Insecten

De dagen zijn gevuld met excursies in verschillende biotopen en instructies over verschillende vangmethoden. Verschillende groepen insecten komen voorbij en de eerste stappen bij het determineren worden gezet.

Verslagen van afgelopen activiteiten.

(de redactie houdt zich het recht voor uw bijdragen in te korten in het belang van de leesbaarheid)

Verslag activiteiten Werkgroep Paddenstoelen IVN/KNNV

In 2022 is een drietal enthousiastelingen van start gegaan met de oprichting van een Werkgroep Paddenstoelen. Inmiddels is de werkgroep verdubbeld naar 6 personen en dat in een tijd dat het niet eenvoudig blijkt om werkgroepen en commissies binnen verenigingsverband in stand te houden! Maar paddenstoelen spreken natuurlijk tot de verbeelding, wat alleen al

blijkt uit de mysterieuze namen die sommige exemplaren dragen. Denk daarbij aan de heksenboleet, het elfenschermpje of de regenboogrussula. Ook de verschijningsvormen leveren soms prachtige namen op als duivelsei of heksenkring. Paddenstoelen komen veelvuldig voor in sprookjes en oude mythen en sagen. Blijkbaar is de belangstelling voor deze 'bloemen van de nacht' (ook al zo'n prachtige benaming) van alle tijden.

In een vrij kort tijdsbestek is er al best veel bereikt. Afgelopen herfst werden twee publiekswandelingen over paddenstoelen georganiseerd in het Asserbos en op landgoed Overcingel en beide waren volgeboekt met deelnemers die na afloop enthousiast waren. De leden van de werkgroep waren ook nog op andere fronten actief, zoals een herfsttafel maken voor het DCA, een gezamenlijke wandeling met de Natuurfotowerkgroep en een wandeling voor scholieren van Uniq (speciaal onderwijs) door het Tonckensbos.

Daarnaast zijn de leden van de werkgroep in wisselende samenstelling op pad geweest om gezamenlijk de kennis te vergroten door van elkaar te leren. Een Whatsapp-groep hielp dan weer om foto's te delen en soms tot een gezamenlijke determinatie te komen bij de 'lastige gevallen'. Leuk en leerzaam. En omdat de paddenstoelen zich echt niet beperken tot het najaar staat er voor de werkgroep binnenkort ook weer een gezamenlijke uitstap op het programma, op zoek naar de houtzwammen, die uiteraard het hele jaar door te vinden zijn.

Voor 2023 zijn er ook alweer dingen op stapel gezet. In elk geval willen we twee publiekswandelingen organiseren in het najaar, een in het Asserbos en een ander in het Amelterbos.

Twee leden van de werkgroep bereiden bovendien een lezing voor een seniorenvereniging in Beilen voor met als titel "alle kleuren van de regenboog".

En wegens eerder succes geprolongeerd: een nieuwe paddenstoelencursus door Roeland Enzlin op 9, 16 en 30 oktober, 's avonds met een excursie overdag op 28 oktober. Dit is echt een aanrader voor iedereen die nieuwsgierig is en wat meer over paddenstoelen wil weten. Roeland Enzlin is een enthousiaste en kundige docent en voor je het weet loop je in de herfst voortdurend op de grond te kijken, op zoek naar mooie en bijzondere exemplaren.

Er zijn nog wel meer plannen en ideeën in de maak, maar die komen vanzelf aan bod op de website of in de nieuwsbrief.

Voorlopig is er nog best plek voor meer leden in de werkgroep. Aanmelden kan via paddenstoel@ivnassen.nl je hoeft echt geen kenner te zijn. De leden van de werkgroep zijn beslist geen mycologen al leren we snel van elkaar en uit de beschikbare literatuur. We zijn uiteraard meer dan bereid die kennis te delen en zoveel mogelijk mensen enthousiast te maken voor deze magische schimmels.

IJshaar

Woensdag 18 januari tijdens een vogelinventarisatie in de bossen rond Schoonloo zag ik voor het eerst in mijn leven ijshaar.

Dit verschijnsel zie je alleen als er een hoge luchtvochtigheid is en de temperatuur iets onder het vriespunt. Je treft het alleen op dood loofbomenhout. In dat hout zit een schimmel en bij de stofwisseling van de schimmels komt water vrij. Dat water wordt door kleine gaatjes in het hout naar buiten geperst waar het bevroert. (Wikipedia).

Het was genieten.

Heleen Medema

De werkgroep Nestkasten zoekt versterking!

De werkgroep Nestkasten zoekt mensen die bereid zijn om een paar dagen per jaar mee te helpen. Wil je een keer komen kijken of het wat voor je is? Neem dan contact op met Kris Schepp (email: krisschepp@gmail.com).

Wat doet de werkgroep Nestkasten?

In maart repareren of vervangen de kapotte nestkasten en maken de kasten schoon. Met een ladder op de kruiwagen gaan we de kastjes langs. Begin mei bekijken we de kasten opnieuw. Van ieder nestkastje noteren we de vogelsoort en het aantal jongen en eieren. Als er al jongen zijn, noteren we ook de leeftijd. Dit is van belang omdat sinds 2020 de jongen in de kasten geringd worden. Hierbij wordt de soort, het gewicht en de leeftijd genoteerd. Als de ouder op het nest zit, krijgt deze ook een ring. Het doel is om uiteindelijk een beeld te krijgen van de verspreiding van de vogels die in het Asserbos broeden.

Kijk voor meer info op de website:

<https://www.ivn.nl/afdeling/assen/werkgroep-nestkasten>

Nogmaals de Groene Schelpzwam

Naar aanleiding van de foto's van de langzaam groeiende Groene Schelpzwam uit de laatste nieuwsbrief, "mijn" exemplaar uit het bos bij Grolloo, 29-12-2022. Ongeveer 30 cm breed en op zijn retour...

Heleen Medema

Door de weersinvloeden op het insectenhotel (o.a. vocht, schimmel en condens achter het plexiglas) besloot ik het hotel te verplaatsen naar een andere plek. Nadat ik het hotel van de muur had gehaald zag ik tot mijn verrassing dat elf **Franse veldwespen** de ruimte tussen het hotel en de muur als overwinteringsplek hadden uitgekozen. Ik wist dat alleen koninginnen overwinteren, maar 11 bij elkaar vond ik toch wel heel opvallend. Dus zocht ik op internet naar een mogelijke verklaring. In een nest van de Franse veldwespe leven op het hoogtepunt zo'n 15 tot 200 exemplaren. Naast de koningin en de werksters zijn er ook ondergeschikte koninginnen. Ze overwinteren vaak samen. In het voorjaar werken meerdere koninginnen samen bij de bouw van nestjes. Zodra een nest af is, wordt de sterkste koningin de bazin. De andere koninginnen worden gedegradeerd tot werksters. Zij moeten op jacht naar insecten voor de larven die zijn 'geboren' uit de eitjes die door de 'opperkoningin' zijn gelegd. Wanneer deze koningin sterft neemt een van de andere koninginnen haar taak over. Bij andere wespensoorten is een nest mislukt als de koningin sterft.

Elk jaar kijk ik weer uit naar **de rode 'bloemetjes' van de hazelaar.**

Soms zijn ze al ruim voor de jaarwisseling te zien. Deze rode sprietjes zijn de rode stijlen met de stempels van de vrouwelijke bloemen. Ze zitten met drie tot vier stuks in een klein knopje bij elkaar in de oksels van bladeren. De mannelijke en de vrouwelijke bloeiwijzen zitten apart aan dezelfde struik. De mannelijk bloeiwijze, de katjes, bestaat uit schubjes en meeldraden. Het katje kan ruim 10 cm lang worden. Dan zijn ze rijp en geven het pollen of stuifmeel af aan de lucht. Door de wind komt een klein deel van het pollen op de stempels van de vrouwelijke bloemen, wat dan tot bevruchting leidt. Na de bevruchting groeien de vruchtbeginsels uit tot een noot.

Luit Staghower

Kai Waterreus en de natuur

“Ik ben in 1944 geboren in Voorburg. Voor mij was de natuur niets bijzonders. Die was er gewoon. Ons gezin ging wekelijks naar de duinen of naar het strand. De natuur was er om lekker buiten te zijn en wat eetbaars te zoeken. Kijkhoek en Bierlap bij Wassenaar waren favoriet. In die tijd nog ongerepte natuur zonder paden. En geen infiltratie met rivierwater!!!

De strenge winter van 1963 is me bijgebleven, omdat toen het comité Wintervoeding is opgericht om reigers en andere vogels de winter door te helpen. Het natuurjaar N70 was een soort mijlpaal. In dat jaar ben ik lid geworden van Natuurmonumenten. Wij waren ons toen al erg bewust van de invloed van de mens op onze leefomgeving. In die tijd probeerden we als jong gezin al zo biologisch mogelijk te eten.

Via een collega bij TNO ben ik in 1971 lid geworden van de Vogelwacht Delft. Ik vond het belangrijk dat daar de kringloopgedachte/voedselweb centraal stond. Wilde je vogels hebben dat moest er ook voedsel en nestgelegenheid zijn. Kortom de ecologie moest kloppen.

Hoewel ik niet zo'n prater was, vond ik het wel leuk om de kennis die ik toen al doende had opgedaan over te dragen aan anderen.

Veel later, in 1994, kwam ik in contact met enkele studenten aan de UU. Zij deden onderzoek in de Westbroekse Zodden. Wij woonden in Westbroek en ik deed al vogeltellingen in dat gebied. Gezamenlijk besloten wij de KNNV Moeraswerkgroep op te richten om vooral natte gebieden beter te kunnen beschermen. Omdat het een werkgroep was van de KNNV, moest ik lid worden van de KNNV. Op zich lag die vereniging mij wel. Kennis vergaren en die weer gebruiken en uitdragen. Voor mij waren vogeltellingen dan ook altijd bedoeld om een bijdrage te leveren aan het beheer.

In die begintijd zag ik een oproep voor het oprichten van een Veldbiologische Commissie van de KNNV. Dat leek me wel wat. De vereniging pretendeert toch iets met veldbiologie te hebben. Als commissie hebben we niet heel veel bereikt, maar ik heb er wel wat zaken aan overgehouden: doe brede inventarisaties en geef veel cursussen. Door het werk in die commissie ben ik ook min of meer in het bestuur van de KNNV gerold en uiteindelijk voorzitter geworden.

Deze beide gedachten van brede inventarisaties en cursussen heb ik later meegenomen naar Assen. In de beginjaren, zo vanaf 2006, lukte dat aardig. Het Bongeveen en de Holmers zijn voorbeelden van brede inventarisaties. De cursus Veldbiologie uit 2008 was ook goed bezocht. Cursussen bleven daarna op de agenda en leverden ook nieuwe leden op.

Voor mijzelf was het 'Jaar van de Bij' in 2012 echt belangrijk. In dat jaar hebben wij het lot van de insecten (en dus onze leefomgeving) goed op de kaart kunnen zetten. Wat ik ook mooi vond was men zelf iets positiefs kon bijdragen door een insectenhotel te maken en de eigen leefomgeving wat te verbeteren. Een handelingsperspectief te bieden zoals dat wel wordt genoemd.

Je kunt je afvragen waarom ik geen bioloog ben geworden. Ik denk dat het juist goed was fris tegen ecologie en onze leefomgeving aan te kijken.

En nu? Ik ben bijna 30 jaar actief geweest voor de KNNV en vind het welletjes. Ik wil nu tijd en aandacht hebben voor ons dorp en, uiteraard, het groen in en om ons dorp.”

Kopij voor de volgende Nieuwsbrief vóór 22 februari
sturen aan: nieuwsbriefivn-knnv@ivnassen.nl

KNNV afd.Assen
Secr. Henk Blouw
secr_assen@assen.knnv.nl

redactie
Theo de Grijs

IVN Assen
Secr. Herman Spoelstra
secretaris@ivnassen.nl

